

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **I. P. Ď.**, bytom H., B., proti žalovanému: **Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava**, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného z 24. apríla 2009, číslo AA/2009/07002-OPHN, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 18. júla 2011, č. k. 3S 123/2009-36, jednohlasne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 18. júla 2011, č. k. 3S 123/2009-36 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd uznesením z 18. júla 2011, č. k. 3S 123/2009-36 zamietol žiadosť navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov s odôvodnením, že žalobca nesplnil zákonom stanovené predpoklady pre ustanovenie právneho zástupcu, a to potrebou právneho zastúpenia v konaní na ochranu jeho záujmov, vzhľadom na dostatočné právne povedomie a zručnosti žalobcu, jeho orientáciu v problematike, čoho dôkazom je podaná takmer právne perfektná žaloba.

Včas podaným odvolaním sa žalobca domáhal zrušenia napadnutého uznesenia a vrátenia veci s tým, že prvostupňový súd vec nesprávne právne posúdil, nakoľko opomenul povinnosť súdu zabezpečiť obom účastníkom rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Poukázal na skutočnosť, že nemá právnické vzdelanie druhého stupňa a je zároveň osobou

v hmotnej núdzi, ktorá si svojím príjmom a osobným majetkom nemôže zabezpečiť prístup k potrebným právnym informáciám a k poskytovaniu právnych služieb. Ustanovenie právneho zástupcu je nielen potrebné na ochranu jeho záujmov, ale je aj nevyhnutné, nakoľko v opačnom prípade by došlo k porušeniu princípu rovnakých možností na uplatnenie práv účastníkov, a teda uplatnenie základného práva na súdnu ochranu účastníka by bolo zásadným spôsobom sťažené. Poukázal tiež na potrebu posúdenia aj ostatných podmienok pre ustanovenie právneho zástupcu a to predovšetkým rozhodnúť o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je potrebné vyhovieť.

Podmienky pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov sú stanovené v § 30 a § 138 ods. 1 OSP. Tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne.

Podľa § 30 ods. 1 OSP v znení účinnom do 31. januára 2011 účastníkovi, u ktorého sú predpoklady, aby bol súdom oslobodený od súdnych poplatkov, ustanoví sudca alebo poverený zamestnanec súdu na jeho žiadosť za zástupcu Centrum právnej pomoci alebo advokáta zapísaného do zoznamu podľa osobitného predpisu, ak je to potrebné na ochranu jeho záujmov.

Podľa § 138 ods. 1 prvá veta OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Zo súdnych spisov vyplýva, že krajský súd pred rozhodnutím o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov alebo zástupcu z Centra právnej pomoci riadne neskúmal, či sú splnené zákonné podmienky takéhoto postupu v zmysle § 30 v spojení s § 138 OSP.

Podľa názoru krajského súdu ochrana záujmov žalobcu takéto opatrenie nevyžaduje, pretože zo samotných jeho podaní je zrejmé, že sa v problematike dostatočne orientuje, súd

nemá pochybnosť o tom čoho sa žalobca domáha a žalobca má schopnosť samostatne hájiť svoje práva v konaní pred súdom.

Odvolačný súd je toho názoru, že schopnosť žalobcu samostatne hájiť svoje práva neznamená, že by ustanovený zástupca z radov advokátov nemohol prispieť k úspechu žalobcu. V súdnom konaní môže potrebovať žalobca pomoc pri spisovaní svojich ďalších podaní, pri podávaní opravných prostriedkov, pri účasti na pojednávaní, či pri ktoromkoľvek úkone v súdnom konaní. Advokát môže pomôcť žalobcovi v súdnom konaní aj pri iných úkonoch, ako je formulácia dôvodov, ktoré sú uvedené v žalobe.

V samotnom odvolaní žalobcu sú uvedené vecné a konkrétne výhrady proti napadnutému uzneseniu súdu prvého stupňa. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ak predmetom súdneho konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým nebolo vyhovené jeho žiadosti o dávky a príspevky v hmotnej núdzi, tak nepochybne potreba ochrany záujmu účastníka v konaní podľa § 30 ods. 1 OSP sa žalobcu týka a mohlo by sa bez nej sťažiť uplatnenie ústavnej zásady základného práva na súdnu ochranu.

Treba uviesť, že jednou zo zákonných podmienok pre ustanovenie zástupcu je aj skutočnosť, že žalobca spĺňa podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení napadnutého uznesenia sa krajský súd touto skutočnosťou vôbec nezaoberal, to znamená, že krajský súd dostatočne neskúmal u žalobcu dôvody zakladajúce nárok na ustanovenie zástupcu z radov advokátov podľa § 30 ods. 1 OSP aj podľa § 138 ods. 1 OSP.

Odvolačný súd preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm.h/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Krajský súd musí v ďalšom konaní znova skúmať všetky podmienky pre zamietnutie žiadosti o ustanovenie bezplatného právneho zástupcu z radov advokátov, nielen podmienku posúdenia, či ustanovený advokát môže žalobcovi pomôcť k ochrane jeho práv v súdnom konaní.

Spolu s rozhodnutím vo veci samej rozhodne súd prvého stupňa aj o náhrade trov odvolacieho konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júna 2012

JUDr. Elena Závadská v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Dagmar Bartalská